

Rozwód - Rumunia

SPIS TREŚCI

- 1 Po spełnieniu jakich warunków można uzyskać rozwód?
- 2 Jakie są podstawy orzeczenia rozwodu?
- 3 Jakie są skutki rozwodu w odniesieniu do:
 - 3.1 osobistych relacji pomiędzy małżonkami (np. nazwisko)?
 - 3.2 podziału majątku małżonków?
 - 3.3 małoletnich dzieci małżonków?
 - 3.4 obowiązku alimentacyjnego względem współmałżonka?
- 4 Co w praktyce oznacza termin prawny „separacja sądowa”?
- 5 Jakie są warunki orzeczenia separacji sądowej?
- 6 Jakie są skutki prawne separacji sądowej?
- 7 Co w praktyce oznacza termin „unieważnienie małżeństwa”?
- 8 Jakie są warunki orzeczenia unieważnienia małżeństwa?
- 9 Jakie są skutki prawne unieważnienia małżeństwa?
- 10 Czy istnieją jakieś alternatywne sposoby, poza drogą sądową, rozwiązywania problemów związanych z rozwodem?
- 11 Gdzie należy złożyć pozew/wniosek o rozwód/separację sądową/unieważnienie małżeństwa? Jakich formalności należy dopełnić i jakie dokumenty należy załączyć do pozwu/wniosku?
- 12 Czy mogę uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania?
- 13 Czy istnieje możliwość wniesienia odwołania od orzeczenia rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa?
- 14 Co powinienem zrobić, aby państwo członkowskie uznało orzeczenie rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydane przez sąd innego państwa członkowskiego?
- 15 Do którego sądu należy się zwrócić, aby sprzeciwić się uznaniu orzeczenia rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego? Jaka procedura ma zastosowanie w takich sytuacjach?
- 16 Jakie przepisy prawa odnoszące się do rozwodu stosuje sąd w postępowaniu rozwodowym pomiędzy małżonkami, którzy nie mieszkają w danym państwie członkowskim, lub którzy są obywatelami różnych państw?

1 Po spełnieniu jakich warunków można uzyskać rozwód?

Rozwód można uzyskać na zgodny wniosek małżonków (w toku postępowania sądowego, administracyjnego lub notarialnego). W przypadku braku zgodnego wniosku małżonków rozwodu może udzielić sąd.

2 Jakie są podstawy orzeczenia rozwodu?

Zgodnie z art. 373 kodeksu cywilnego rozwód można uzyskać w następujących przypadkach:

- na zgodny wniosek małżonków;
- jeżeli nastąpił trwały i zupełny rozkład pożycia i małżonkowie nie widzą możliwości kontynuowania związku małżeńskiego;
- na wniosek jednego z małżonków po co najmniej dwuletnim okresie separacji faktycznej;
- na wniosek małżonka, którego stan zdrowia uniemożliwia mu dalsze pozostawanie w związku małżeńskim.

3 Jakie są skutki rozwodu w odniesieniu do:

3.1 osobistych relacji pomiędzy małżonkami (np. nazwisko)?

- Zmienia się status cywilny stron, dzięki czemu każdy z rozwiedzionych małżonków może zawrzeć nowy związek małżeński;
- po rozwiązaniu małżeństwa przez rozwód małżonkowie mogą uzgodnić, że pozostają przy nazwisku, którego używali w trakcie małżeństwa. Jeżeli małżonkowie nie osiągną porozumienia, sąd może – w należycie uzasadnionych przypadkach – zezwolić małżonkom na pozostanie przy nazwisku, którego używali w trakcie małżeństwa. Jeżeli małżonkowie nie osiągną porozumienia co do używania nazwiska, a sąd nie rozstrzygnie tej kwestii, każde z byłych małżonków powraca do nazwiska, które nosiło przed zawarciem małżeństwa.

3.2 podziału majątku małżonków?

W przypadku rozwodu uznaje się, że małżeński ustrój majątkowy ustaje między małżonkami z dniem wniesienia pozwu o rozwód. Dowolne z małżonków – lub obydwójce małżonkowie w przypadku rozwodu na zgodny wniosek małżonków – może zwrócić się do sądu o orzeczenie, że małżeński ustrój majątkowy ustał z dniem rozpoczęcia separacji faktycznej.

Jeżeli w następstwie rozwiązania związku małżeńskiego ustrój wspólności majątkowej ustaje, byli małżonkowie pozostają współwłaścicielami majątku wspólnego do chwili ustalenia ich udziałów.

W wyniku zniesienia wspólności majątkowej każde z małżonków otrzymuje swój majątek osobisty, następnie dokonuje się podziału majątku wspólnego i reguluje sprawy związane z zadłużeniem. W tym celu w pierwszej kolejności ustala się udział każdego z małżonków w majątku na podstawie jego wkładu w nabycie majątku wspólnego oraz jego udziału w wywiązywaniu się ze wspólnych zobowiązań. W przypadku braku dowodu przeciwnego domniemywa się, że udziały małżonków są równe.

Niezależnie od ewentualnego obowiązku alimentacyjnego istniejącego między byłymi małżonkami i od świadczeń wyrównawczych, małżonek, który nie ponosi winy za rozkład pożycia małżeńskiego i którego sytuacja materialna uległa pogorszeniu w następstwie rozwiązania małżeństwa, może zażądać odszkodowania od małżonka ponoszącego winę za rozkład pożycia. Sąd rodzinny orzeka w sprawie takiego wniosku w wyroku rozwodowym.

Ponadto po orzeczeniu rozwodu byli małżonkowie tracą prawo do dziedziczenia po sobie.

3.3 małoletnich dzieci małżonków?

Po orzeczeniu rozwodu sąd rodzinny rozstrzyga kwestie dotyczące stosunków między rodzicami a ich małoletnimi dziećmi. Co do zasady po rozwodzie małżonkowie sprawują nad nimi **wspólną władzę rodzicielską**. Sąd rodzinny ustala **miejsce zamieszkania** małoletniego dziecka w domu rodzica, z którym zazwyczaj ono zamieszkuje, przyznając prawo do osobistej styczności z dzieckiem rodzicowi, który z nim nie zamieszkuje. Sąd określa wysokość **wkładu** wnoszonego przez każdego z rodziców na poczet kosztów wychowania, kształcenia, nauki i szkolenia zawodowego dzieci.

Jeżeli zmienią się okoliczności, sąd rodzinny może zmodyfikować środki odnoszące się do praw i obowiązków rozwiedzionych rodziców względem ich małoletnich dzieci na wniosek któregoś z rodziców lub innego członka rodziny, dziecka, organu ds. opieki nad małoletnimi, instytucji publicznej ds. ochrony dziecka lub prokuratora.

3.4 obowiązku alimentacyjnego względem współmałżonka?

W wyniku rozwiązania małżeństwa ustaje między małżonkami obowiązek alimentacyjny. Rozwiedziony małżonek jest uprawniony do świadczenia alimentacyjnego, jeżeli popadł w niedostatek z uwagi na niezdolność do pracy, która wystąpiła przed zawarciem małżeństwa, w trakcie jego trwania lub w ciągu roku po rozwiązaniu małżeństwa (ale wyłącznie w przypadku, gdy taka niezdolność była spowodowana czynnikami związanymi z małżeństwem).

Małżonek ubiegający się o świadczenie alimentacyjne nie może jednocześnie ubiegać się o świadczenie wyrównawcze. W przypadku orzeczenia rozwodu z wyłącznej winy strony pozwanej małżonek wnoszący pozew może otrzymać świadczenie wyrównawcze. Świadczenie wyrównawcze może zostać zasądzone wyłącznie, w przypadku gdy małżeństwo trwało co najmniej 20 lat.

4 Co w praktyce oznacza termin prawny „separacja sądowa”?

W prawie rumuńskim nie istnieje pojęcie „separacji sądowej”; istnieje natomiast „separacja faktyczna” oraz sądowy podział majątku. W takiej sytuacji należy tego dowieść przed sądem. Jeżeli separacja faktyczna trwała co najmniej dwa lata, stanowi ona przesłankę do wystąpienia o rozwód do sądu.

5 Jakie są warunki orzeczenia separacji sądowej?

6 Jakie są skutki prawne separacji sądowej?

7 Co w praktyce oznacza termin „unieważnienie małżeństwa”?

Unieważnienie małżeństwa następuje ze względu na naruszenie jednego z wymogów prawnych dotyczących zawarcia małżeństwa. Małżeństwo może zostać unieważnione wyłącznie na mocy orzeczenia sądu. Unieważnienie małżeństwa wywołuje również skutki wstecz i na przyszłość; związek małżeński jest traktowany, jakby nie istniał od początku.

8 Jakie są warunki orzeczenia unieważnienia małżeństwa?

Wymienione poniżej przypadki naruszenia wymogów prawnych dotyczących zawarcia małżeństwa stanowią bezwzględne przesłanki unieważnienia małżeństwa:

- małżeństwo zostało zawarte bez oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński;
- małżeństwo zostało zawarte między osobami tej samej płci;
- małżeństwo zostało zawarte przez osobę, która pozostawała już w związku małżeńskim;
- małżeństwo zostało zawarte między osobami spokrewnionymi w linii prostej lub w linii bocznej do czwartego stopnia pokrewieństwa włącznie;
- małżeństwo zostało zawarte przez osobę cierpiącą na chorobę psychiczną lub niepełnosprawną umysłowo;
- małżeństwo zostało zawarte bez oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński przyszłych małżonków lub oświadczenie takie nie zostało złożone zgodnie z procedurą przewidzianą w obowiązujących przepisach;
- małżeństwo zostało zawarte przez małoletniego poniżej 16 roku życia;
- małżeństwo zostało zawarte w innym celu niż założenie rodziny.

Względne przesłanki unieważnienia małżeństwa obejmują:

- zawarcie małżeństwa przez osobę małoletnią, która ukończyła 16 rok życia, na podstawie opinii lekarskiej, bez zgody rodziców lub rodzica tej osoby sprawującego nad nią władzę rodzicielską lub bez zgody osoby, której przysługują prawa rodzicielskie;
- wystąpienie wady oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński: błędu (co do tożsamości współmałżonka), oszustwa lub przemocy;
- zawarcie małżeństwa przez osobę tymczasowo niezdolną do rozpoznania znaczenia swoich czynów;
- zawarcie małżeństwa między opiekunem a małoletnim pozostającym pod jego opieką.

9 Jakie są skutki prawne unieważnienia małżeństwa?

Do czasu uprawomocnienia się wyroku sądu małżonek, który działając w dobrej wierze, zawarł nieważny lub unieważniony związek małżeński, zachowuje status małżonka pozostającego w ważnym związku małżeńskim; podobnie stosunki majątkowe pomiędzy byłymi małżonkami podlegają przepisom dotyczącym rozwodu.

Unieważnienie małżeństwa nie wywiera wpływu na dzieci, które są uznawane za dzieci zrodzone z małżeństwa. Jeżeli chodzi o prawa i obowiązki rodziców i dzieci względem siebie, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące rozwodu.

Wyrok sądu stwierdzający nieważność małżeństwa lub unieważniający małżeństwo jest skuteczny wobec osób trzecich; zastosowanie mają przepisy w zakresie wymogów formalnych dotyczących małżeńskiego ustroju majątkowego, publicznego charakteru umowy majątkowej małżeńskiej oraz bezskuteczności umowy majątkowej małżeńskiej.

Na nieważność małżeństwa nie można się powołać w odniesieniu do osoby trzeciej w stosunku do czynności dokonanej z jednym z małżonków przed unieważnieniem małżeństwa, chyba że dopełniono ustanowionych w prawie wymogów formalnych dotyczących ujawnienia faktu wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności małżeństwa lub o unieważnienie małżeństwa lub osoba trzecia w inny sposób dowiedziała się o istnieniu podstaw do unieważnienia małżeństwa przed dokonaniem takiej czynności.

10 Czy istnieją jakieś alternatywne sposoby, poza drogą sądową, rozwiązywania problemów związanych z rozwodem?

Przed wszczęciem postępowania sądowego można przeprowadzić mediację. W toku postępowania organy wymiaru sprawiedliwości mają obowiązek poinformować strony o możliwości skorzystania z mediacji i o zaletach tego rozwiązania.

Mediacja może pomóc małżonkom rozstrzygnąć spory dotyczące kontynuowania związku małżeńskiego, wykonywania praw rodzicielskich, ustalenia miejsca zamieszkania dzieci, przyczyniania się każdego z rodziców do utrzymywania dzieci, a także wszelkie inne spory dotyczące praw przysługujących małżonkom z mocy prawa. Mediator dopilnuje, aby wynik mediacji nie był sprzeczny z dobrem dziecka, oraz będzie zachęcał rodziców do skoncentrowania się przede wszystkim na potrzebach dziecka i do uregulowania władzy rodzicielskiej, aby zagwarantować, że separacja faktyczna lub rozwód nie odbije się niekorzystnie na wychowaniu i rozwoju dziecka.

Umowa mediacyjna, zawierająca treść porozumienia stron co do sprawowania władzy rodzicielskiej, przyczyniania się każdego z rodziców do utrzymywania dzieci oraz ustalenia miejsca zamieszkania dzieci, musi zostać zatwierdzona przez sąd, który jest zobowiązany do sprawdzenia, czy postanowienia umowy są zgodne z interesem dziecka.

Jeżeli małżonkowie, którzy nie posiadają małoletnich dzieci zrodzonych z małżeństwa ani małoletnich dzieci pozamałżeńskich czy przysposobionych, wspólnie występują o rozwód, urzędnik stanu cywilnego lub notariusz właściwy dla miejsca, w którym zawarto małżeństwo, lub dla miejsca ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania małżonków, może rozwiązać małżeństwo za zgodą obojga małżonków i wydać im zaświadczenie o rozwodzie.

Notariusz może udzielić rozwodu na zgodny wniosek małżonków nawet w przypadku, gdy małżonkowie posiadają małoletnie dzieci zrodzone z małżeństwa lub małoletnie dzieci pozamałżeńskie bądź przysposobione, jeżeli małżonkowie osiągną porozumienie co do nazwiska, władzy rodzicielskiej, miejsca zamieszkania dzieci, warunków osobistej styczności z dziećmi oraz przyczyniania się każdego z rodziców do kosztów wychowania, kształcenia, nauki i szkolenia zawodowego dzieci.

11 Gdzie należy złożyć pozew/wniosek o rozwód/separację sądową/unieważnienie małżeństwa? Jakich formalności należy dopełnić i jakie dokumenty należy załączyć do pozwu/wniosku?

Organem właściwym do rozpoznania pozwu o rozwód jest **sąd rejonowy**.

Jeżeli chodzi o właściwość miejscową, sądem właściwym jest sąd właściwy dla ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania małżonków. Jeżeli małżonkowie nie mieli wspólnego miejsca zamieszkania lub jeżeli żadne z małżonków nie zamieszkuje już w ostatnim wspólnym miejscu zamieszkania małżonków, pozew należy wnieść do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania pozwanego. Jeżeli jednak pozwany nie ma miejsca zamieszkania w Rumunii, a sądy rumuńskie mają jurysdykcję międzynarodową, pozew należy wnieść do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania powoda. Jeżeli ani powód, ani pozwany nie mają miejsca zamieszkania w Rumunii, strony mogą uzgodnić, że pozew o rozwód zostanie wniesiony do dowolnego sądu w Rumunii. Jeżeli strony nie osiągną porozumienia w tej kwestii, pozew o rozwód należy wnieść do sądu właściwego dla piątej dzielnicy w Bukareszcie.

Poza informacjami zamieszczonymi w wezwaniu do stawiennictwa przed sądem w pozwie o rozwód należy również zawrzeć informacje na temat nazwisk małoletnich dzieci. Do pozwu należy załączyć akt małżeństwa, odpisy aktów urodzenia małoletnich dzieci oraz – w stosownych przypadkach – umowę zawartą przez małżonków w postępowaniu mediacyjnym.

Jeżeli pozew o rozwód został wniesiony przez małżonków wspólnie, musi zostać podpisany przez obojwoje małżonków lub przez ich wspólnego pełnomocnika wyznaczonego na mocy pełnomocnictwa szczególnego. Jeżeli pełnomocnikiem jest adwokat, wówczas poświadcza on podpisy małżonków zgodnie z prawem.

Strony są zobowiązane do osobistego stawiennictwa przed sądem rozpoznającym sprawę co do jej istoty, chyba że jedno z małżonków odbywa karę pozbawienia wolności, nie jest w stanie stawić się przed sądem z uwagi na poważną chorobę, jest objęte zakazem sądowym, ma swoje miejsce zamieszkania w państwie trzecim lub znajduje się w sytuacji, która uniemożliwia mu osobiste stawiennictwo przed sądem; w takiej sytuacji zainteresowana osoba może być reprezentowana przez adwokata, pełnomocnika lub – w stosownych przypadkach – opiekuna lub kuratora (*curator*). Jeżeli powód nie stawi się w wyznaczonym terminie na rozprawie przed sądem pierwszej instancji bez uzasadnionej przyczyny, a stawi się wyłącznie pozwany, sąd odrzuci pozew jako bezzasadny.

Sąd orzekający w sprawie o rozwód rozstrzygnie kwestie związane ze sprawowaniem władzy rodzicielskiej, przyczynianiem się każdego z rodziców do kosztów związanych z wychowaniem i kształceniem dzieci, miejscem zamieszkania dzieci oraz prawem rodzica do osobistej styczności z dziećmi nawet w przypadku, gdy nie wniesiono o to w pozwie rozwodowym.

Pozew o stwierdzenie nieważności małżeństwa w oparciu o przesłanki bezwzględne może wnieść dowolna zainteresowana strona. Powództwo o unieważnienie małżeństwa ma charakter osobisty, a zatem roszczenie nie przechodzi na spadkobierców. Jeżeli jednak powództwo zostało wytoczone przez jednego z małżonków, może być kontynuowane przez spadkobierców tego małżonka.

12 Czy mogę uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania?

Pomoc prawną można otrzymać na warunkach ustanowionych w nadzwyczajnym dekrete rządowym nr 51/2008 w sprawie pomocy prawnej w sprawach cywilnych, zatwierdzonym ze zmianami i uzupełnieniami ustawą nr 193/2008, z późniejszymi zmianami.

Pomoc prawna może zostać przyznana, odrębnie lub łącznie, w postaci porady udzielonej przez adwokata; pokrycia honorarium biegłego, tłumacza pisemnego lub ustnego; pokrycia wynagrodzenia komornika sądowego; a także w formie zwolnienia z opłat sądowych, obniżenia ich wysokości, rozłożenia płatności na raty lub odroczenia płatności.

Do otrzymania pomocy prawnej w pełnym zakresie kwalifikują się osoby, których średni miesięczny dochód netto na członka rodziny wnosił mniej niż 300 RON w ciągu ostatnich dwóch miesięcy przed złożeniem wniosku. Jeżeli średni miesięczny dochód netto wnioskodawcy nie przekracza 600 RON, pomoc prawna jest przyznawana w wymiarze 50%. W innych sytuacjach istnieje możliwość przyznania pomocy prawnej proporcjonalnie do potrzeb wnioskodawcy, na przykład w przypadku wystąpienia ryzyka, że ustalone lub szacunkowe koszty postępowania utrudnią mu skuteczne uzyskanie dostępu do wymiaru sprawiedliwości, np. z uwagi na różnice w kosztach życia między państwem członkowskim, w którym wnioskodawca ma miejsce zamieszkania, a Rumunią.

13 Czy istnieje możliwość wniesienia odwołania od orzeczenia rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa?

Zgodnie z przepisami nowego kodeksu postępowania cywilnego termin na wniesienie apelacji od wyroku sądu pierwszej instancji wynosi 30 dni od dnia powiadomienia o wydaniu wyroku.

14 Co powinienem zrobić, aby państwo członkowskie uznało orzeczenie rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydane przez sąd innego państwa członkowskiego?

Przepisy mające zastosowanie w sprawach dotyczących uznania orzeczenia w sprawie rozwodu zostały zawarte w rozporządzeniu (WE) nr 2201/2003. Wniosek o uznanie orzeczenia należy złożyć w sądzie właściwym dla miejsca zamieszkania lub pobytu pozwanego w Rumunii. Jeżeli miejsce pobytu pozwanego jest nieznane, wniosek należy złożyć do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania lub pobytu powoda.

15 Do którego sądu należy się zwrócić, aby sprzeciwić się uznaniu orzeczenia rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego? Jaka procedura ma zastosowanie w takich sytuacjach?

Uznanie orzeczenia można zaskarżyć do właściwego miejscowo sądu apelacyjnego lub do Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości (Înalta Curte de Casație și Justiție).

16 Jakie przepisy prawa odnoszące się do rozwodu stosuje sąd w postępowaniu rozwodowym pomiędzy małżonkami, którzy nie mieszkają w danym państwie członkowskim, lub którzy są obywatelami różnych państw?

Sąd rumuński ustali prawo właściwe mające zastosowanie w odniesieniu do stosunków na gruncie prawa prywatnego międzynarodowego zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) nr 1259/2010 z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia w życie wzmocnionej współpracy w dziedzinie prawa właściwego dla rozwodu i separacji prawnej albo zgodnie z art. 2957 i nast. kodeksu cywilnego.

Małżonkowie mogą wybrać prawo państwa, w którym mają wspólne miejsce zwykłego pobytu lub w którym mieli ostatnie wspólne miejsce zwykłego pobytu (jeżeli co najmniej jedno z nich w dalszym ciągu zamieszkuje w tym państwie w dniu zawarcia umowy prorogacyjnej), prawo państwa, którego obywatelstwo posiada jedno z małżonków, prawo państwa, w którym małżonkowie zamieszkiwali przez co najmniej trzy lata, albo prawo rumuńskie.

Jeżeli małżonkowie nie dokonali wyboru prawa właściwego, prawem właściwym jest prawo państwa, w którym mają oni wspólne miejsce zwykłego pobytu, lub – w przypadku braku takiego państwa – prawo państwa, w którym mieli oni ostatnie wspólne miejsce zwykłego pobytu (jeżeli w chwili wniesienia pozwu o rozwód przynajmniej jedno z małżonków w dalszym ciągu miało miejsce zwykłego pobytu w tym państwie); jeżeli jedno z małżonków nie ma miejsca zwykłego pobytu, prawem właściwym jest prawo państwa, którego obywatelstwo obydwoje małżonkowie posiadali w chwili wniesienia pozwu o rozwód; lub, jeżeli każde z

małżonków posiada obywatelstwo innego państwa, prawo ostatniego państwa, którego obywatelstwo posiadali obydwój małżonkowie (jeżeli przynajmniej jedno z małżonków w dalszym ciągu posiadało obywatelstwo tego państwa w chwili wniesienia pozwu o rozwód). We wszystkich innych przypadkach prawem właściwym jest prawo rumuńskie.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 03/12/2015